

PEFC Danmark
Mail: info@pefc.dk

DANSK
SKOVFORENING

Amalievej 20
1875 Frederiksberg C
Danmark

Telefon 3324 4266
info@skovforeningen.dk
www.skovforeningen.dk

29. januar 2021

Dansk Skovforenings hørings svar til revideret PEFC certificeringsordning

Dansk Skovforening takker for muligheden for at kommentere på den reviderede PEFC certificeringsordning.

Dansk Skovforening har deltaget i processen med revision af ordningen repræsenteret af skovfoged Jesper Jørgensen, Bregentved i arbejdsgruppe 1 og afdelingsleder Tanja Blindbæk Olsen, Dansk Skovforening i arbejdsgruppe 2. Det er positivt at det igen er lykket at samle en stor gruppe interessenter repræsenterende alle interessegrupper af betydning for bæredygtig skovdrift, som i god dialog og samarbejde har bidraget til udkastet til revideret dansk PEFC-ordning. Det har stor betydning for ordningens troværdighed og anvendelighed.

Overordnet set finder vi at den reviderede ordning er en fin afvejning af de mange interessenters forskellige interesser med et samtidigt sigte til at ordningen skal fungere i praksis og være tilgængelig for alle typer af skovejere.

Vi har nu gennemlæst de forskellige dokumenter i sammenhæng og har primært tekniske og forståelsesmæssige bemærkninger, særligt til skovstandarden. Heraf er nogle af bemærkningerne samtidig fremsat på det afholdte webinar den 13. januar 2021.

Bemærkninger til udkast til PEFC Danmarks skovstandard – PEFC DK 001-4

1. Indledning

Bør det nævnes at anden revision af ordningen blev godkendt i 2013, for at få hele historikken med?

Afsnit 6. Generelle retningslinjer for skovdriften

På side 5 – nederst på siden er tilføjet et afsnit om krav til prioritering af klimaeffekt startende med *”Standarden kræver en prioritering i driften af skovens klimaeffekt, som hele kæden fra skoven til den klimaeffektive anvendelse af træet kan yde, i overensstemmelse med standardens øvrige krav....”*.

Afsnit 6 skal give en generel beskrivelse og udgøre den overordnede ramme. Afsnittet om klima har pt. mere karakter af en meget overordnet beskrivelse af skovenes klimaeffekt frem for at beskrive, hvad skovejeren specifikt kan gøre i sin skovdrift for at imødekomme kravet om at

prioritere skovens klimaeffekt og hvilke rammer standarden sætter. Derfor bør det nye afsnit om klima tekstmæssigt tilpasses det formål.

Det er fx uklart hvad ”...til den klimaeffektive anvendelse af træet kan yde” konkret betyder for skovdriften i forhold til en PEFC-certificering.

Videre i samme afsnit står: ”Den positive virkning af skovene og skovdriften for klimaet fremkommer ved at optage og lagre kulstof (CO₂) og ved at fortrænge brugen af energitunge byggematerialer og fossil energi, som ellers vil medføre en irreversibel forøgelse af atmosfærens CO₂.”. Igen det er ikke klart hvad skovejeren kan gøre i skovdriften i forhold at fortrænge brugen af energitunge byggematerialer. Det afgøres af brugen af træprodukter, som skovejeren gennem skovdriften ikke har mulighed for at påvirke.

Afsnitte kan med fordel omformuleres så det passer bedre ind i afsnit 6.

Et forslag til ny formulering af klimaafsnittet er:

Som noget nyt er der indført krav om at skovdriften skal tilrettelægges så skovens klimaeffekt prioriteres. Der er tilføjet et afsnit i kriterierne der dels viser hvilke andre kriterier i standarden, som har betydning for skovens klimaeffekt og dels specifikke krav til kulstofbalancen. Den positive virkning af skovene og skovdriften for klimaet er primært knyttet til optag og lagring kulstof (CO₂) og hvor skovdriften kan forstærke det cykliske og vedvarende kulstofkredsløb. Den efterfølgende brug af træprodukter kan samtidig bidrage til at fortrænge brugen af energitunge byggematerialer og fossil energi. Skovejeren kan ved at sikre en fortsat produktion af et varieret udbud af kvalitetstræ bidrage til at sikre tilgængeligheden af træprodukter for træindustrien.

Skovens CO₂-optag er ligefrem proportionalt med skovens tilvækst –jo højere tilvækst, jo større CO₂-optag. Skovens lager af kulstof, findes i levende og døde træer, den øvrige vegetation samt i jorden. Kulstoflageret er dynamisk i varierende omfang. Udsvingene er stærkt skalaafhængige, idet store udsving i enkelttræers lager kan forekomme samtidig med, at skovens samlede lager kan være intakt eller stigende fra år til år. Selv om træ er fornybart over tid, stilles i standarden krav om at undgå fald i skovens samlede lager af kulstof, så vidt det er muligt.

Skovens klimaeffekt kan prioriteres ved at have fokus på et sammenspil mellem de faktorer i skovdriften som har betydning for CO₂-optag og lageret som fx træartssammensætning, sikring af stabilt skovklima, lageret i både levende og dødetræer, samt jordbunden.

Skovens tilpasningsevne og robusthed i forhold til klimaændringer, ekstremt vejr, sygdomme og skadevoldere skal løbende udvikles og forbedres gennem alsidige valg i driften og herunder fordeling og anvendelse af mange klima-og lokalitetstilpassede træarter.

Afsnit 7.1. Kriterium 1.5

Kriteriet om at intensive driftsformer kan anvendes på maksimalt 10% af ejendommens skovbevoksede areal er ikke nyt. Og den beskrevne overgangsordning hvor gældende certifikater ved vedtagelsen af den seneste standard og nye certifikater havde 10 år til at komme ned på de

10% gjaldt også her. Det betyder at en ejendom der var certificeret i 2012 allerede har brugt en del af de 10 år de har til at komme ned på de 10%. Men med den formulering der er nu vil ejendomme som var certificeret i 2012 og fortsat er certificeret få yderligere 10 år, som standarden er formuleret nu.

Afsnit 7.2 – Modvirkning af og tilpasning til klimaændringer

Det er rigtig godt at det er tydeligt hvilke kriterier, der belyser skovenes og skovdriftens betydning for klimaet. Det bliver et vigtigt særligt i lyset af de stigende krav om dokumentation af klimaeffekt der stilles fra flere sider i samfundet. Senest i forbindelse med dansk implementering af direktivet for vedvarende energis bæredygtighedskrav til træbiomasse, der anvendes til energiformål.

Afsnit 7.2 - Kriterium 2.1

Det fremgår at *"Driften af skoven skal sikre og øge den positive klimaeffekt, som skovens lager og tilvækst samt den klimaeffektive anvendelse af træet har tilsammen"*. Kriteriet bør kun indeholde krav som skovdriften reelt kan honorere. Jeg mener at ejeren gennem driften af skoven har svært ved at influere på *den klimaeffektive anvendelse af træet*. Eller betyder det reelt at der indføres et krav om hvordan ejeren skal afsætte sit træ, således at ejeren skal sikre at træet afsættes til bestemte produkter for andre? Eller er der blot tænkt på at sikre skovens evne til at producere en bred vifte af skovprodukter, for at sikre muligheden for at afsætte træ til anvendelse i produkter med lang varighed? Dansk Skovforening mener ikke at standarden skal stille krav til en særlig afsætning af produkter. Det skal reguleres af markedskræfterne.

Et forslag til løsning kunne være at omformulere første sætning til:

"Driften af skoven skal sikre og øge den samlede positive klimaeffekt, som skovens lager og tilvækst og produktion af skovprodukter giver".

Der er i Kriterium 2.1 henvist til de kriterier under afsnit 1, som bidrager til at opfylde kriteriet. Her mener vi at det er væsentligt at henvise til kriterierne frem for indikatorer/verifikatorer.

Indikatorer/verifikatorer skal ikke indeholde yderligere krav, men blot an vise hvordan et specifikt kriterium kan vurderes opfyldt. Derfor bør sidste sætning *"Følgende vurderes under hensyntagen til ejendommens aldersklassefordeling, forekomst af særlige hændelser som fx stormfald i den forløbne planperiode samt gennemførte biodiversitetstiltag, som påvirker lager eller tilvækst:"* ændres så kriteriet indeholder selve kravet, som pt er formuleret som indikatorer.

Der kunne formuleres som følger: *"Under hensyntagen til ejendommens aldersklassefordeling, forekomst af særlige hændelser som fx stormfald i den forløbne planperiode samt gennemførte biodiversitetstiltag, som kan påvirke lager eller tilvækst, skal det så vidt muligt sikres, at skovens lager af kulstof i levende og døde træer opretholdes eller øges samtidig med at tilvæksten af træ opretholdes eller øges."*

Indikatorerne kan i dette tilfælde bevares. Det bør overvejes om Kriterium 2.1 bør deles i 2 kriterier, således at den del der refererer til tidligere kriterier holdes for sig. Dette mest for læsbarhedens skyld.

Afsnit 7 – Kriterium 2.2

Kriteriet er nyt og retter sig mod at sikre at skovdriften er energieffektiv i forhold til at minimere udledningen af klimagasser fra selve driften, hvilket giver god mening. Samtidig stilles særligt krav til maskinførere og deres maskiner og håndværktøj ved henvisning til bilag 3.

Derudover indeholder kriteriet et krav om at *”Skovejeren skal gennem kontrakter sikre sig, at entreprenøren kan dokumentere, at medarbejderne (fx maskinførerne) som minimum er i besiddelse af relevante kundskaber om bæredygtig skovdrift i certificeret skov, som er nævnt i bilag 2 og bilag 3”*. Med denne formulering udvides den gruppe af medarbejdere i skoven, som skal have en generel viden om bæredygtig skovdrift beskrevet i Bilag 2, der tidligere var rettet mod specialmaskinførere (Kriterium 4.8). Det vil betyde at en medarbejder eller entreprenør, der skal gennemfører fx plantning eller renholdelse med en buskrydder nu også skal opfylde kravet? Er det hensigten med udvidelsen? Hvis der fortsat kun tænkes på specialmaskinførere vil kravet være dækket af Kriterium 4.8 og sætningen er overflødig i dette afsnit.

I øvrigt omhandler bilag 3 primært krav til anvendelse af bestemte typer brændstof, smøremidler etc. som ikke umiddelbar har en kobling til kriteriets overordnede formål om at sikre energieffektivitet. Det bør derfor overvejes om henvisningen til bilag 3 skal kobles til et andet kriterium fx 3.13 eller et helt nyt kriterium.

Afsnit 7.3 – kriterium 3.3

Det er positivt at der er kommet større fleksibilitet i forhold til placering af habitattræer, særligt at de kan efterlades steder, hvor det har højere værdi. Med den valgte formulering er det dog ikke helt tydeligt hvordan det skal håndteres, hvis fx habitattræerne efterlades i yngre bevoksninger. Skal der ved senere foryngelse af de arealer, hvor habitattræer fra andre arealer nu er placeret, sikres yderligere habitattræer? Måske er det ikke et problem. Men det bør sikres at det er auditerbart og det anbefales at konsultere certificeringsfirmaerne i forhold til om de finder det muligt at håndtere fornuftigt i praksis.

Der er sidst i kriteriet tilføjet følgende krav *”Ved pleje af ydre skovbryn og andre træbevoksede nøglebiotoper og biodiversitetsarealer efterlades min. 5 højstubbe/liggende træer/skadede træer pr. ha til naturligt henfald.”* Det bør formuleres på en måde så det er tydeligt, at det kun er plejeindgreb der omfatter udtag af træ.

Afsnit 7.3 – kriterium 3.5

Kriteriet er strammet således, at der nu skal udlægges 10% af skovejendommens samlede areal mod tidligere 7,5%. Dansk Skovforening står via arbejdet i arbejdsgruppen inde for denne stramning men skal påpege, at det er en betydende stramning og det vil være en smertegrænse for mange. Det kan samtidig udgøre en barriere for, at nogle typer af skovejendomme vil lade deres skov certificere. Det er derfor positivt at kravet samtidigt er lempet og gjort mere fleksibelt for ejendomme under 50 hektar.

Det er i kriteriet præciseret at for store søer kan hele søfladen ikke tælles med i opgørelsen af biodiversitetsarealet. Det er positivt og giver god mening.

Den nye lempelse for skovejensomme under 50 ha betyder, at for skovejendomme under 50 ha skal det samlede areal af nøglebiotoper som minimum udgøre biodiversitetsarealet, og der er ikke krav om at det skal udgøre en bestemt andel af det samlede areal. Af definition af nøglebiotoper i ordlisten nævnes, at det fx omfatter småbiotoper jf. skovlovens § 28, § 3- arealer, gamle driftsformer etc. Mindre ejendomme i de gamle skovegne kan have en betydelig forekomst af nøglebiotoper, der samlet kan udgøre væsentligt mere end 10%. Kan disse ejendomme vælge at følge de overordnede retningslinjer og kun at udlægge 10% af arealet som egentlige biodiversitetsarealer?

Umiddelbart skal skove under 50 ha samtidig opfylde kravet til udarbejdelse af plejeplan for biodiversitetsarealet jf. 7.5.2 i) og 1.3.5.1. For ejendomme med en betydelig mængde småbiotoper (skovlovens § 28) kan det blive en udfordring at udarbejde en meningsfuld plejeplan. Der er i forvejen krav i skovloven om at tilstanden af sådanne arealer ikke må ændres.

Afsnit 7 – kriterium 3.8, 1 3.8.2

Bør indeholde reference til bilag 5 og ikke blot nævne "for udvalgte fuglearter"

Afsnit 7 – kriterium 3.17

Kriteriet er nyt og beskriver særlige forhold omkring vildtforvaltningen. Kriteriet indeholder derudover følgende anbefaling: *"Der tilskyndes til at sætte mindre (fx 10x10 m) kontrolhegn op til at understøtte vurdering af vildtets påvirkning af skovens foryngelse, flora og fauna."* PEFC Danmark bør overveje om det er hensigtsmæssigt at inkludere anbefalinger sammen med kriterierne, eller om denne anbefaling i stedet kan medtages i anden sammenhæng. Hvis denne tendens til at inkludere anbefalinger vokser til andre kriterier også, risikerer kriterierne at blive uklare og det bliver svære for brugerne at finde ud af hvad der er reelle krav og hvad der kun er anbefalinger.

Afsnit 7 – kriterium 4.1

I dette kriterium er indsat supplerede tekst for at præcisere formuleringen

"Friluftstiltagene skal stå i et rimelig forhold til det lokale behov, skovens størrelse, de økonomiske muligheder og ske med respekt for ejendomsretten og det overordnede driftsformål med skoven" i kriteriet.

Det drejer sig om: *"I udgangspunktet betyder det, at der for små skove med få brugere kan forventes begrænsede tiltag for friluftslivet, mens der for store skove med mange brugere kan forventes flere friluftstiltag."* Det er dog spørgsmålet om denne sætning er dækkende?

Spørgsmålet er om det er skovens størrelse eller antallet af brugere og fx bynærhed, der har betydning. Der findes mange mindre skove der ligger bynært og dermed har mange brugere. Hvad er forventningen her? Dansk Skovforening mener, at den første sætning er fint dækkende, da den tager alle de forhold med som skal indgå i planlægningen for friluftslivet og mener ikke at den supplerende sætning reelt bidrager med uddybning af kriteriet.

Afsnit 7 – kriterium 4.1 kontra 4.3

Derudover er der i kriterium 4.1 tilføjet følgende krav:

”Der skal udvise imødekommenhed over for brugergrupper, der henvender sig med rimelige behov for friluftsforsanstaltninger.”, med en tilhørende indikator: ”Henvendelser og resultat af henvendelser registreres løbende” Dette krav er er gentaget i kriterium 4.3 der siger:

4.3 Skovbruget –ejer og medarbejdere -skal være villige til at indgå i dialog med brugere og lokalsamfundet bl.a. med henblik på at sikre en fornuftig:

- planlægning og udfoldelse af friluftsliv i skoven.*
- udnyttelse af viden om skovens natur-og kulturhistorie*

I 4.3.1: Registrering af afholdte arrangementer, ekskursioner, møder og skriftlige henvendelse fra brugere og andre eksterne parter m.v. er gennemført

Kriterium 4.3 er lidt bredere end tilføjelsen i kriterium 4.1 og det bør overvejes om tilføjelsen i kriterium 4.1 er nødvendig. I øvrigt at er kravet om registrering af henvendelser også medtaget i kravet under planlægning i afsnit 7.5.4.

Afsnit 7 – kriterium 4.2

Kriteriet siger:

Information om mulighederne for adgang og friluftsliv skal være let tilgængeligt for offentligheden. Tilgængeligheden skal stå i et rimelig forhold til behovet og skovens størrelse og driftsformål. Dertil er tilføjet en indikator ”I 4.2.2: Der er ved de primære adgangsveje til skoven opsat passende skiltning med angivelse af, hvorledes man kan komme i kontakt med skoven, f.eks. telefonnummer, mailadresse, en hjemmesideadresse eller QR-kode. Kontakten skal give let adgang til oplysninger om adgangsregler og om adgangsveje, eksisterende veje og stier samt evt. særlige anlæg for friluftsliv som registreret i forlængelse af I.4.1.1”

Indikatoren har karakter af yderligere krav frem for at være en indikator for at kriteriet er opfyldt. Det er derudover ikke tydeligt hvad der menes med at *”Kontakten skal give let adgang til oplysninger om adgangsregler og om adgangsveje, eksisterende veje og stier samt evt. særlige anlæg for friluftsliv som registreret i forlængelse af I.4.1.1”*. Betyder det at når folk ringer til kontakten eller benytter hjemmeside eller QR koden skal det give adgang til oplysningerne om adgangsregler og om adgangsveje, eksisterende veje og stier samt evt. særlige anlæg for friluftsliv?

Vi har forstået det således, at det der er udtrykt behov for i arbejdsgruppen er, at der er kan findes kontaktinformation ved de primære adgangsveje. At stille krav om at alle skovejere store som små skal giver alle de nævnte oplysninger, som det kan opfattes ud fra indikatoren, virker ikke rimeligt, når der netop i kriteriet eller står at *” Information om mulighederne for adgang og friluftsliv skal være let tilgængeligt for offentligheden. Tilgængeligheden skal stå i et rimelig forhold til behovet og skovens størrelse og driftsformål.”*

Kriteriet bør omformuleres så det indeholder kravene. Vi vil foreslå kriteriet formuleret som følger:

”Information om mulighederne for adgang og friluftsliv skal være let tilgængeligt for offentligheden. Tilgængeligheden skal stå i et rimelig forhold til behovet og skovens størrelse og driftsformål. Ved de primære adgangsveje til skoven skal angives kontaktinformation til skoven.”

I så fald kunne en indikator for opfyldelse af kriteriet være:

"Der er ved skovens primære adgangsveje adgang til kontaktinformation enten i form af telefonnummer, henvisning til hjemmeside eller en QR kode."

Afsnit 7 – kriterium 5.2 – j)

Kravet lyder "Retningslinjer for fremme af friluftslivet i skoven og områder med særlig rekreativ værdi (jf. kriterium 4.1)", men kriterium 4.1 indeholder ikke krav om at der skal fastlægges retningslinjer for fremme af friluftslivet?

Afsnit 7 – kriterium 5.3 b og C

Vær opmærksom på at der er kommet nye lovgivningsmæssige krav til gødningsplanlægning (herunder opgørelser på kort) og regnskab, som der med fordel kan henvises til her under c). Der er samtidig nye krav til anvendelse og registrering af IPM-principper ved brug af plantebeskyttelsesmidler, som bør medtages under b).

De to nye lovgivninger bør endvidere nævnes i bilag 1, ligesom at det skal tjekkes om formuleringen af kriterium 1.6 om intensivt drevne arealer og 1.8 om anvendelse af gødning skal tilrettes.

Bemærkninger til udkast til ordliste og definitioner – PEFC DK 007-3

Der er tilføjet en definition af driftsplan som siger "**Driftsplan**: Indblik i den i standarden påkrævede dokumentation om skovdriften med undtagelse af fortrolig og personlig information". I Skovstandarden anvendes ordet "driftsplan" i afsnit 7 Kriterium 5.2 med henvisning til "eksisterende driftsplan" og "grøn driftsplan" og i den sammenhæng passer den valgte definition dårligt.

Ordet driftsplan anvendes ikke i nogle af de andre dokumenter.

Der bør tilføjes en definition af klimatilpassede træarter.

Bemærkninger til udkast til Det danske PEFC-certificeringssystem for bæredygtigt skovdrift DK 000-1

Afsnit 5.3 og 5.4:

Miljø- og Fødevarerministeriet er blevet opdelt og det er nu Miljøministeriet der er ressortansvarlig, hvilket bør tilrettes i teksten. Endvidere bør det rettes så der står at lovadministrationen er delegeret til Miljøstyrelsen (og ikke Naturstyrelsen, som kun står for driften af statens skove).

Med venlig hilsen

Tanja Blindbæk Olsen